

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO MORA, PROMETA I INFRASTRUKTURE
MINISTARSTVO TURIZMA

STRATEGIJA RAZVOJA
NAUTIČKOG TURIZMA
REPUBLIKE HRVATSKE
ZA RAZDOBLJE 2009.-2019.

Zagreb, prosinac 2008.

SADRŽAJ

1. UVOD	3
1.1. Pojmovno i sadržajno određenje nautičkog turizma	4
2. POSTOJEĆE STANJE, PONUDA I POTRAŽNJA	5
2.1. Prirodna osnova	5
2.2. Konkurentnost Hrvatske	5
2.3. Prostorno-planske osnove	7
2.4. Prihvatni kapaciteti	10
2.4.1. Ponuda prihvatnih kapaciteta	10
2.4.2. Potražnja prihvatnih kapaciteta	11
2.5. Plovni objekti za iznajmljivanje	14
2.6. Plovni objekti za kružna putovanja	14
2.7. Proizvodnja, održavanje i popravak plovih objekata	15
2.8. Gospodarski učinci	16
3. IDENTIFIKACIJA PROBLEMA	17
3.1. Razvojni prijevori - nautički turizam i okoliš	17
3.2. Osnovni pravci razvoja nautičkog turizma u prostoru	18
3.3. Prijetnje okolišu, biološkoj raznolikosti i zaštićenim prirodnim i kulturnim vrijednostima	18
3.4. Sustav sigurnosti plovidbe na moru i zaštita mora od onečišćenja	20
3.5. Odabir razvojnog scenarija i utvrđivanje primjerenog i uravnoteženog regionalnog razvoja	21
4. VIZIJA I MISIJA RAZVOJA I STRATEŠKI CILJEVI	22
4.1. Vizija razvoja	22
4.2. Misija razvoja	22
4.3. Strateški ciljevi	23
5. AKCIJSKI PLAN ZA PROVEDBU STRATEGIJE	24
5.1. Mjere, aktivnosti, nositelji i rokovi	25
6. PROJEKCIJA RAZVOJA NAUTIČKOG TURIZMA I FINANCIJSKI UČINCI	36
7. ZAKLJUČAK	37
8. LITERATURA	38

1. UVOD

Hrvatska je sredozemna zemlja s razvedenom obalom i otocima po čemu je prepoznata u svijetu. Otočni arhipelag s više od tisuću otoka prepoznatljiv je tržišni znak hrvatskog turizma i komparativna prednost u razvoju. Upravo radi takvih prirodnih potencijala posebno vrijedan i uspješan dio hrvatskog turizma je nautički turizam.

Unatoč dosadašnjim razvojnim dostignućima, nautički turizam kvalitetom u mnogim elementima ponude nije dosegno razinu vrijednosti prirodnog i povijesnog nasljeđa, kao ni prostorne mogućnosti razvoja, odnosno hrvatski nautički turizam još nije iskoristio sve svoje razvojne potencijale.

Osnovno načelo upravljanja razvojem nautičkog turizma je načelo održivog razvoja koje podrazumijeva nužnost pronalaženja kompromisa između potrebe za očuvanjem prirodnog prostora i potrebe za gospodarskim razvojem, a provodi se, prije svega, utvrđivanjem nosivog kapaciteta prostora i određivanjem granice rasta novih prihvatnih kapaciteta za određeno razdoblje.

U budućnosti, najveća prijetnja dugoročnom održivom razvoju nautičkog turizma može biti njegov daljnji nekontroliran, odnosno neograničen i neusmjeravan razvoj, posebno pod pritiskom izrazito veće potražnje od ponude za novim vezovima u Sredozemlju. Zadovoljiti svu rastuću potražnju značilo bi obezvrijediti prirodnu osnovu, a time i sam nautički turizam.

Polazeći od navedenog i činjenice da je nautički turizam poseban oblik turizma koji se po svojim specifičnim obilježjima bitno razlikuje od ostalih oblika turizma, a posebno zbog modela gospodarenja pomorskim dobrom i sustava sigurnosti plovidbe na moru, Hrvatski hidrografski institut, višedisciplinarnim pristupom izradio je Studiju razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske u kojoj je nautički turizam po prvi puta sagledan u cjelini svih svojih pojavnih oblika, sadržajnih elemenata i učinaka, posebno u odnosu na nautičara koji je njegov pokretač, smisao i svrha svih aktivnosti.

Temeljem spoznaja Studije izrađena je ova Strategija koja postavlja principe dugoročnog razvoja nautičkog turizma a što uključuje upravljanje sustavom nautičkog turizma, očuvanje prirode i okoliša, kvalitetu i konkurentnost, gospodarsku valorizaciju i dr. Strategija sadrži viziju i strateške ciljeve daljnjeg razvoja nautičkog turizma u skladu s principima održivog razvoja, te nastavno Akcijski plan za provedbu Strategije u kojem su razrađene mjere, aktivnosti, nositelji i rokovi provedbe Strategije u razdoblju 2009.-2019.

Nautički turizam ne odvija se samo na moru. Hrvatska ima uvjete za razvoj nautičkog turizma i na rijekama (Dunav, Sava i Drava), međutim budući da će navedena područja obrađivati zasebna strategija, ova Strategija odnosi se samo na nautički turizam na Jadranskom moru.

1.1. Pojmovno i sadržajno određenje nautičkog turizma

U inozemnoj literaturi uz pojam nautički turizam (nautical tourism) često se koriste i pojmovi marine tourism, yachting tourism, sailing tourism, leisure boating i sl., različitog obuhvata. Razlike, ne toliko u samom korištenju pojma nautički turizam koliko u njegovom sadržaju, nalazimo i u našoj stručnoj i znanstvenoj literaturi i praksi.

Iako se pojam nautički turizam koristi u svakodnevnom životu, još uvijek ne postoji njegova općeprihvaćena definicija, stoga je njegov obuhvat potrebno utvrditi ovisno o svrsi njegovog razmatranja.

U svrhu određenja obuhvata Strategije razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske, kao najprihvatljivije polazište uzeto je određenje nautičkog turizma definirano u Zakonu o turističkoj djelatnosti koje glasi: „*Nautički turizam je plovidba i boravak turista-nautičara na plovnim objektima i u lukama nautičkog turizma radi odmora i rekreacije*“.

Nautički turizam posebna je vrsta turizma koja pored plovidbe u vlastitoj organizaciji - krstarenje vlastitim ili unajmljenim plovnim objektima s boravkom i/ili noćenjem turista na njima, obuhvaća i kružna putovanja u organizaciji vlasnika plovnih objekata i putničkih agencija s boravkom i/ili noćenjem turista na plovnim objektima, te plovidbu turista na plovnim objektima radi drugih oblika odmora i rekreacije (ribarenje, ronjenje).

Plovni objekti nautičkog turizma su plovni objekti za krstarenja, plovni objekti za kružna putovanja i drugi plovni objekti opremljeni za višednevni boravak i/ili noćenje na moru.

Bitna razlika između nautičkog turizma i ostalih oblika turizma je plovidba odnosno velika pokretljivost turista-nautičara, koja podrazumijeva čestu, a nerijetko i svakodnevnu promjenu mjesta boravka.

Za određenje stupnja razvoja nautičkog turizma potrebno je sagledati položaj, razvoj i opremljenost luka nautičkog turizma s pripadajućim objektima infrastrukture i suprastrukture.

Luka nautičkog turizma je luka posebne namjene koja služi za prihvata i smještaj plovnih objekata, te je opremljena za pružanje usluga korisnicima i plovnim objektima. U poslovnom, građevinskom i funkcionalnom pogledu čini jedinstvenu cjelinu. Vrste luka nautičkog turizma prema vrsti objekata i

usluga određene su posebnim propisima kojima se uređuje kategorizacija luka nautičkog turizma.

Svakako treba uzeti u razmatranje i nautičke vezove koji su smješteni unutar luka otvorenih za javni promet. Kod takve vrste vezova u pravilu se radi o sezonskim vezovima koji su smješteni u najatraktivnijim dijelovima luka, a što znači u starim povijesnim jezgrama mjesta na obali i otocima.

2. POSTOJEĆE STANJE, PONUDA I POTRAŽNJA

2.1. Prirodna osnova

Republika Hrvatska smještena je uz istočne obale Jadranskog mora. Površina kopna je 56.542 četvorna kilometra, a površina teritorijalnog mora 31.067 četvornih kilometara. U Hrvatskoj živi, prema popisu iz 2001. godine, 4.437.460 stanovnika.

Hrvatska je pomorska zemlja s dugom poviješću i tradicijom pomorstva i turizma.

Prirodna osnova za razvoj nautičkog turizma je Jadransko more s razvedenom obalom dužine 6.176 km, od čega 4.398 km pripada obali otoka, s ukupno 1.244 otoka, otočića i hridi, od kojih je naseljeno 50 otoka.

Nautičarima su najprivlačnija područja pod različitim kategorijama zaštite kao istaknute prirodne vrijednosti zbog posebne krajobrazne i biološke raznolikosti: strogi rezervati, nacionalni parkovi, posebni rezervati, parkovi prirode, regionalni parkovi, spomenici prirode, značajni krajobrazi, park-šume, spomenici parkovne arhitekture.

Posebno privlačni su nacionalni parkovi „Brijuni“, „Kornati“, „Krka“ i „Mljet“, te parkovi prirode „Telašćica“ i „Lastovsko otočje“, a najveću posjetu nautičara ima nacionalni park „Kornati“.

2.2. Konkurentnost Hrvatske

Dvije grupe čimbenika u najvećoj mjeri određuju konkurentnost nautičkog turizma: (1) opći čimbenici: klimatski uvjeti, ljepota i čistoća mora, ljepota krajolika koja podrazumijeva razvedenost i raznovrsnost obale i otoka uključujući naselja; (2) posebni čimbenici: prometna dostupnost polazne luke nautičkog turizma u odnosu na glavna tržišta, osobna sigurnost i sigurnost plovidbe, broj, prostorni raspored i opremljenost luka nautičkog turizma, odnosno mogućnost veza plovnih objekata u lukama nautičkog turizma ili na nautičkom vezu u javnim lukama, ljubaznost i educiranost osoblja, ponuda ostalih sadržaja potrebnih za održavanje i opremanje

plovnih objekata za plovidbu, atraktivnost sadržaja na kopnu, kulturna ponuda kao bitni čimbenik turističke pa tako i nautičke ponude, cijene usluga, propisi vezani uz plovidbu i stacioniranje plovnih objekata, porezi i takse.

Razmatranje konkurentnosti Hrvatske u nautičkom turizmu je vezano uz susjedne i druge zemlje u Sredozemlju, prije svega: Italiju, Francusku, Španjolsku, Grčku, Tursku, Crnu Goru i Sloveniju.

Turistički razvijenije sredozemne zemlje Italija, Francuska i Španjolska imaju i razvijeniju ponudu nautičkog turizma. One, međutim, nemaju tako privlačnu obalu s otočnim skupinama kao Hrvatska, Grčka i Turska. Dakle, može se reći da su Hrvatskoj u pogledu razvijenosti ponude najveći konkurenti Italija, Francuska i Španjolska, a u pogledu atraktivnosti obale Grčka i Turska. Slovenija i Crna Gora nisu stvarni konkurenti zbog skromnih kapaciteta i razmjerno kratke obale.

Isto tako, Hrvatska teško može ozbiljnije konkurirati Francuskoj, Španjolskoj i Italiji ne samo zbog njihove nautičke infrastrukture, nego i zbog kvalitete te raznovrsnosti ukupne ostale turističke ponude. S obzirom na stanje nautičkog turizma te sličnosti obale, Hrvatskoj najbližije zemlje iz navedenog sredozemnog okruženja su Grčka i Turska. To, dakako, ne znači da u pojedinim segmentima nautičke ponude Hrvatska nije konkurentna i drugim sredozemnim zemljama.

Hrvatska ostvaruje suverenitet na oko 12,2 % obalne crte i na oko 33 % obalne crte otoka u Sredozemlju, što upućuje na prirodni potencijal za razvoj nautičkog turizma. Udio Hrvatske u ukupnoj duljini obale (uključujući otoke) svih promatranih zemalja na Sredozemlju iznosi oko 16 %.

U ponudi vezova za nautičke plovne objekte u Hrvatskoj u odnosu na sredozemne zemlje udio Hrvatske iznosi oko 6,9%, Francuske 47,3 %, Italije 10,4 %, Grčke 6,4 %, Turske 4,9 % itd.

S obzirom na duljinu obalne crte, Hrvatska ima oko 2,6 nautička veza po kilometru, Francuska 64, Italija 3,1, Španjolska 20,2, Grčka 1,1, Turska 2,2 itd. Kad se ovi pokazatelji stave u relativan odnos, može se uočiti da Hrvatska ima udio duljine obale dva puta veći od udjela u broju vezova. Ta je razlika još očitija na primjeru Grčke, gdje je odnos 1:5 ! Međutim, Francuska i Španjolska te Slovenija, iako u postotno malim udjelima, imaju obrnuti odnos – znatno veći udio je u broju vezova nego u duljini obale.

Prema navedenom, Hrvatska ima još neiskorištenih komparativnih prednosti i potencijala za povećanje konkurentnosti na tržištu nautičkih usluga.

Jedan od pokazatelja konkurentnosti određene turističke ponude je i dojam konkurentnosti u javnosti odnosno među samim nautičarima, što ne

mora uvijek odražavati stvarnost, ali u velikoj mjeri utječe na uspješnost prodaje.

Analizom ocjena svih elemenata nautičke ponude Hrvatske, dobivenih anketom provedenom u okviru istraživanja TOMAS-Nautika, može se zaključiti:

- Najveća prednost Hrvatske je u tzv. općim i socijalnim čimbenicima nautičke ponude – čistoći mora, ljepoti krajolika, ekološkoj očuvanosti obale te osjećaju sigurnosti u zemlji
- Najveći nedostatak ukupne hrvatske nautičke ponude su posebni elementi ponude: ugostiteljska ponuda, kapacitet, opremljenost luka nautičkog turizma
- Glavna prednost Italije u odnosu na Hrvatsku je njena ugostiteljska ponuda te kapacitet i opremljenost luka nautičkog turizma
- Glavne prednosti Francuske i Španjolske u odnosu na Hrvatsku su gostoljubivost, ugostiteljska ponuda te ponuda luka nautičkog turizma (kapacitet, opremljenost i prostorni raspored)
- Glavna prednost Grčke u odnosu na Hrvatsku je ugostiteljska ponuda te “vrijednost za novac” ukupne nautičke ponude
- Turska predstavlja konkurenta Hrvatskoj nautičkoj ponudi u ugostiteljskoj ponudi, opremljenosti luka nautičkog turizma, “vrijednosti za novac” ukupne nautičke ponude i dijelom u kapacitetu luka nautičkog turizma
- Slovenija ne predstavlja ozbiljnog konkurenta hrvatskoj nautičkoj ponudi, što je i razumljivo uzimajući u obzir duljinu obale

Prema svim bitnim pokazateljima hrvatska nautička ponuda je konkurentna ostalim zemljama Sredozemlja, osim sa cijenama dnevnog veza. Najvažnija je činjenica da Hrvatska, prema postojećem broju nautičkih vezova, duljinom obale i otoka, njihovom izuzetnom privlačnošću i još uvijek dobroj očuvanosti, te konačno dosegnutoj kvaliteti ukupne nautičke ponude, nedvojbeno ima sve pretpostavke za daljnji kvalitetan i konkurentan razvoj nautičkog turizma pod uvjetom da u budućnosti ne ugrozi osnovnu prirodnu razvojnu osnovu.

2.3. Prostorno-planske osnove

Prostornim planovima županija predviđeno je proširenje postojećih i izgradnja novih prihvatnih kapaciteta na oko 300 potencijalnih lokacija, što je više nego jedan i po puta od postojećih. Za potrebe proširenja i izgradnje navedenih lokacija nužno je provesti analizu istih i temeljem nje utvrditi u postupku izmjene i kroz ili dopune ili izrade novih prostornih planova županija najprihvatljivije potencijalne lokacije za desetogodišnje razdoblje.

STRATEGIJA RAZVOJA NAUČKOG TURIZMA REPUBLIKE HRVATSKE

Tablica 1: Kapacitet vezova luka nautičkog turizma i mjesta na kopnu prema prostornim planovima županija

ŽUPANIJE	Postojeći (2007.)			Novoplanirani (2015.)			Sveukupno
	U moru	Na kopnu	Ukupno	U moru	Na kopnu	Ukupno	
Istarska	3.890	772	4.662	7.330	7.100	14.430	19.092
Primorsko-goranska	3.228	1.938	5.166	3.100	0	3.100	8.266
Ličko-senjska	0	0	0	850	800	1.650	1.650
Zadarska	3.676	1.030	4.706	1.800	0	1.800	6.506
Šibensko-kninska	2.795	900	3.695	2.140	0	2.140	5.835
Splitsko-dalmatinska	1.581	390	1.971	3.185	0	3.185	5.156
Dubrovačko-neretvanska	664	156	820	7.350	0	7.350	8.170
SVEUKUPNO	15.834	5.186	21.020	25.755	7.900	33.655	54.675

Izvor: Državni zavod za statistiku i Prostorni planovi županija

Novim prostornim planovima (u planskom razdoblju do 2015. godine) planirana je izgradnja novog ukupnog kapaciteta od 33.655 mjesta i to u moru 25.755 vezova i na kopnu 7.900 mjesta.

U budućnosti, prema prostornim planovima županija, izgradnjom novoplaniranih kapaciteta i uz pribrojene postojeće, ukupan kapacitet za nautički turizam bio bi 54.675 mjesta i to u moru 41.589 i na kopnu 13.086.

Tablica 2: Udio županija u ukupnom kapacitetu vezova luka nautičkog turizma prema prostornim planovima

ŽUPANIJE	Ukupno postojeći	%	Ukupno Novo-planirani	%	Sve-ukupno	%
Istarska	4.662	22,18%	14.430	42,88%	19.092	34,92%
Primorsko-goranska	5.166	24,57%	3.100	9,21%	8.266	15,12%
Ličko-senjska	0	0,00%	1.650	4,90%	1.650	3,02%
Zadarska	4.706	22,39%	1.800	5,35%	6.506	11,90%
Šibensko-kninska	3.695	17,58%	2.140	6,36%	5.835	10,67%
Splitsko-dalmatinska	1.971	9,38%	3.185	9,46%	5.156	9,43%
Dubrovačko-neretvanska	820	3,90%	7.350	21,84%	8.170	14,94%
SVEUKUPNO	21.020	100,00%	33.655	100,00%	54.675	100,00%

Izvor: Državni zavod za statistiku i Prostorni planovi županija

Tablica 3: Budući kapaciteti vezova i mjesta na kopnu po županijama prema prostornim planovima

ŽUPANIJE	Sveukupno			Indeks rasta 2015./2007.		
	U moru	Na kopnu	Ukupno	U moru	Na kopnu	Ukupno
Istarska	11.220	7.872	19.092	188,43%	919,69%	309,52%
Primorsko-goranska	6.328	1.938	8.266	96,03%	0,00%	60,01%
Ličko-senjska	850	800	1.650	850,00%	800,00%	1.550,00%
Zadarska	5.476	1.030	6.506	48,97%	0,00%	38,25%
Šibensko-kninska	4.935	900	5.835	76,57%	0,00%	57,92%
Splitsko-dalmatinska	4.766	390	5.156	201,45%	0,00%	161,59%
Dubrovačko-neretvanska	8.014	156	8.170	1.106,93%	0,00%	896,34%
SVEUKUPNO	41.589	13.086	54.675	162,66%	152,33%	160,11%

Izvor: Državni zavod za statistiku i Prostorni planovi županija

Najveći planirani rast ukupnih kapaciteta (2015./2007.) imaju županije ovim redoslijedom: Istarska, Splitsko-dalmatinska, Primorsko-goranska, Šibensko-kninska i Zadarska. Iznimno od navedenog, izrazito veći rast imala bi Ličko-senjska županija, jer prije nije imala kapaciteta i Dubrovačko-neretvanska županija, jer je prije imala samo 820 mjesta.

Istarska županija ima scenarij najintenzivnijeg razvoja. Kao što je navedeno, ona ima najveći planirani rast ukupnih kapaciteta 309,52% (u moru 188,43% i na kopnu 919,69%), najveći udio u novoplaniranom ukupnom kapacitetu 42,88%, u budućnosti bi imala najveći udio u ukupnom kapacitetu 34,25% (u moru 25,97% i na kopnu 60,71%), ukupan kapacitet (18.795) tri puta veći od prosjeka (6.013) ostalih županija, u moru (11.220) dva puta veći od prosjeka (5.062) ostalih županija, te na kopnu (7.872) devet puta veći od prosjeka (869) ostalih županija.

Postojećih kapaciteta na kopnu) nema jedino Ličko-senjska županija (0%). Novi kapaciteti na kopnu planirani su samo u županijama Istarskoj - 7.100 (rast 919,69%) i Ličko-senjskoj - 800 mjesta (prije nije imala kapacitete na kopnu).

S obzirom na postojeći trend potražnje za vezovima, prostorni planovi županija imaju scenarij intenzivne izgradnje. Ne želeći zaustaviti razvoj nautičkog turizma u Hrvatskoj, prilikom planiranja izgradnje novih prihvatnih kapaciteta svakako je neophodno kao polaznu osnovu uvažavati utvrđivanje nosivog kapaciteta prostora.

2.4. Prihvatni kapaciteti

Kao što je već u uvodu spomenuto, prihvatni kapaciteti za nautičke plovne objekte smješteni su u lukama nautičkog turizma i na nautičkim vezovima u lukama otvorenim za javni promet. Nautički vezovi mogu biti cjelogodišnji, sezonski i tranzitni. Prihvatni kapaciteti su cjelogodišnji i sezonski. Usluge prihvata plovila su iznajmljivanje stalnog i tranzitnog veza .

Luke nautičkog turizma nude osim usluge veza i ostale usluge koje čine sadržaje nautičke ponude (ugostiteljske, sportske, servisne i dr.).

2.4.1. Ponuda prihvatnih kapaciteta

Ponudu nautičkih prihvatnih kapaciteta raščlanjujemo na: broj vezova u moru, mjesta na kopnu i broj plutača na sidrištima.

Tablica 4: Broj luka nautičkog turizma, lokacija na kopnu i sidrišta u 2007. godini

ŽUPANIJE	Luke nautičkog turizma	Lokacije na kopnu	Sidrišta	Ukupno
Istarska	14	0	0	14
Primorsko-goranska	15	7	8	30
Ličko-senjska	0	0	0	0
Zadarska	16	0	7	23
Šibensko-kninska	11	0	0	11
Splitsko-dalmatinska	9	2	0	11
Dubrovačko-neretvanska	5	0	0	5
SVEUKUPNO	70	9	15	94

Izvor: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture i Državni zavod za statistiku

Tablica 5: Kapacitet vezova luka nautičkog turizma i sidrišta u 2007. godini

ŽUPANIJE	U moru	Na kopnu	Ukupno
Istarska	3.890	772	4.662
Primorsko-goranska	3.228	1.938	5.166
Ličko-senjska	0	0	0
Zadarska	3.676	1.030	4.706
Šibensko-kninska	2.795	900	3.695
Splitsko-dalmatinska	1.581	390	1.971
Dubrovačko-neretvanska	664	156	820
SVEUKUPNO	15.834	5.186	21.020

Izvor: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture i Državni zavod za statistiku

Ukupni kapacitet vezova u moru i mjesta za smještaj plovnih objekata na kopnu, prema podacima Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i Državnog zavoda za statistiku je 21.020 mjesta i to u moru 15.834 i na kopnu 5.186.

Površina prihvatnog kapaciteta je u moru 3.309.958 m² (u dužini obale od 117.127 m) i na kopnu 1.113.529 m².

Ostali prihvatni kapaciteti

Osim u lukama nautičkog turizma vezovi za plovne objekte postoje i u lukama otvorenim za javni promet, ali i u sportskim, industrijskim, ribarskim i bivšim vojnim lukama, koje sukladno postojećim propisima nisu namijenjene nautičkom turizmu. U Republici Hrvatskoj ima 333 luke otvorene za javni promet od čega je 6 od državnog značaja, dok je ostalih 297 luka od županijskog i lokalnog značaja. U svrhu razvoja nautičkog turizma osim analize prihvatnih kapaciteta u lukama nautičkog turizma sagledane su i mogućnosti prihvatnih kapaciteta za nautičke plovne objekte u postojećim sportskim lukama kao i u proširenom području za nautičku namjenu luka otvorenih za javni promet.

Na temelju svih dostupnih podataka te procjena nautičkih i pomorskih djelatnika, može se procijeniti da Hrvatska ima u ponudi ukupno 21.020 nautičkih vezova i mjesta na kopnu za prihvat plovnih objekata u lukama nautičkog turizma, u športskim lučicama oko 8.500 vezova u moru, te unutar luka otvorenih za javni promet ima dodatnih oko 5.000 vezova za prihvat nautičkih plovnih objekata. Na taj se način došlo do procijenjenog broja od oko 35.000 vezova i mjesta na kopnu koji bi se mogli koristiti za potrebe nautičkog turizma.

Važno je skrenuti pozornost na činjenicu da vezovi u sportskim lukama prema važećim propisima nisu namijenjeni za plovne objekte u nautičkom turizmu već isključivo za plovne objekte pod hrvatskom zastavom u vlasništvu građana koji su članovi sportskih udruga, a koje su ovlaštenici koncesija za takve luke.

2.4.2. Potražnja prihvatnih kapaciteta

Potražnja prihvatnih kapaciteta čini: broj plovnih objekata na stalnom vezu (u moru i na kopnu), struktura plovnih objekata na stalnom vezu prema zastavi, broj plovnih objekata u tranzitu i njihova struktura prema vrsti plovnih objekata koji su se koristili vezom u moru, struktura plovnih objekata u tranzitu prema zastavi, sezonalnost, te broj dolazaka i noćenja nautičara, njihova struktura prema emitivnim zemljama, udio stalnih nautičara kao i broj izdanih odobrenja za plovidbu stranih plovnih objekata teritorijalnim morem za razdoblje od jedne godine te njihova struktura prema dolascima.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u lukama nautičkog turizma 31. prosinca 2007. godine na stalnom vezu bila su 14.099 plovna objekta. Vezom u moru se koristilo 86,6%, a isključivo mjestom na kopnu 13,4%.

Prema vrsti plovnih objekata, na stalnom vezu koja su se koristila vezom u moru, 45,1% su bile motorne jahte, 49,8% jahte na jedra, a 5,1% ostali plovni objekti.

Prema zastavi, najviše plovnih objekata na stalnom vezu bilo je iz Hrvatske 35,3%, Austrije 19,7%, Njemačke 17,6%, SAD 6,1%, Slovenije 5,2% i Italije 4,7%, što od ukupnog broja plovnih objekata na stalnom vezu iznosi 88,5%.

U lukama nautičkog turizma u tranzitu je bilo 220.875 plovnih objekata. Prema vrsti plovnih objekata u tranzitu koja su se koristila vezom u moru 29,4% su bile motorne jahte, 68,0% jahte na jedra, a 2,6% ostali plovni objekti.

Najviše plovnih objekata u tranzitu bilo je iz Hrvatske 33,4%, Italije 23,7%, Njemačke 13,1%, Austrije 8,8% i Slovenije 4,1%, što od ukupnog broja plovnih objekata u tranzitu iznosi 88,1%.

Izdano je ukupno 54.864 odobrenja i produženih odobrenja za plovidbu stranih plovnih objekata u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske.

Od ukupno izdanih odobrenja 22,7% je izdano za plovne objekte koji su došli morem, 60,8% za one koji su došli kopnom, a 16,5% za one koji su bili na zimovanju u Hrvatskoj.

Prema zastavi plovnih objekata najviše odobrenja je izdano Njemačkoj 32,3%, Italiji 25,1%, Austriji 14,1%, Sloveniji 9,4%, SAD 3,3%, Češkoj 2,8% i Nizozemskoj 2,3%.

Prema dužini plovnih objekata najviše odobrenja je izdano za plovne objekte do 6 m - 51,2%, za plovne objekte od 6 do 8 m - 16,5%, za plovne objekte od 8 do 10 m - 10,6%, za plovne objekte od 10 do 12 m - 10,8%, a za plovne objekte od 12 do 15 m - 7,5%.

Broj osoba na plovnim objektima, prema izdanim odobrenjima, je bio 278.506. Na tim plovnim objektima bilo je najviše Nijemaca 25,3%, Talijana 22,5%, Slovenaca 15,6% i Austrijanaca 14,6%, što je 78% svih dolazaka. Najviše osoba na tim plovnim objektima - 98,2% bilo je u razdoblju od travnja do rujna.

Ostvarena potražnja (promet) u nautičkom turizmu iskazana brojem plovnih objekata ima stalan i stabilan rast.

Sličan trend stabilnog rasta ostvarene potražnje uočava se i u broju dolazaka i ostvarenih noćenja nautičara.

Ostvareno je 811.000 dolazaka nautičara i to 91,9% stranih i 8,1% domaćih, te 1.210.000 njihovih noćenja i to 93,6% stranih i 6,4% domaćih.

Sudeći prema registriranom broju dolazaka i noćenja nautičara u

lukama nautičkog turizma, nautički turizam zauzima sve značajnije mjesto u ukupnom turizmu Hrvatske. Premda čini manji dio ukupnih turističkih dolazaka i registriranih noćenja, ima dinamičnije stope rasta od stacionarnog turizma.

Treba napomenuti da postoji metodološki problem u registriranju broja dolazaka i ostvarenih noćenja nautičara. Naime, u broju dolazaka nautičara registrira se svaki dolazak nautičara u luku nautičkog turizma. Drugim riječima, dolazak jednog nautičara registriran je u svakoj luci nautičkog turizma koju je posjetio tijekom plovidbe. Budući da veliki broj nautičara tijekom plovidbe posjećuje nekoliko luka nautičkog turizma, službeno registrirani broj ukupnih dolazaka nautičara znatno premašuje stvarni broj nautičara koji su plovili našim morem i posjećivali luke nautičkog turizma. S druge strane, registrirani broj ostvarenih noćenja nautičara je u službenim podacima znatno podcijenjen. Naime, registriraju se samo ona noćenja nautičara ostvarena u lukama nautičkog turizma, a poznato je da nautičari noće i na sidru izvan takvih luka, i to u znatnoj mjeri, te je ukupan broj ostvarenih noćenja nautičara znatno veći.

Prema analizi potražnje najprivlačnija područja nautičarima su Šibensko-kninska i Zadarska županija. Uz najveći broj vezova na tom području, glavni motiv takve potražnje su nacionalni parkovi „Kornati“ i „Krka“, kao i izrazito veliki broj otoka, luka, prirodnih uvala i zakloništa.

Rezultati istraživanja potvrđuju "vjernost" nautičara hrvatskom Jadranu, ali, također, upućuju i na potrebu unapređenja kvalitete usluga (ljubaznost osoblja, tehničkih standarda u lukama nautičkog turizma, javnim lukama i sidrištima), te posebno najosjetljivijeg pitanja - primjerenog odnosa cijena usluga i kvalitete („vrijednosti za novac“) odnosno korektnog odnosa prema kupcu i dr. Nautičari u Hrvatskoj prosječno borave 16 dana.

Ispitivanjima je zaključeno da prosječni nautičar ovaj oblik turizma pozicionira kao poseban i visokovrijedan dio ukupne turističke potražnje. Nautičari, naime, u najvećem broju pripadaju radno najaktivnijoj, najobrazovanijoj i ekonomski najstabilnijoj društvenoj skupini čiji su zahtjevi, očekivanja, ali i sklonost potrošnji veći od ostalog dijela turističke potražnje. Posebno je zanimljivo da njihova prosječna dnevna potrošnja iznosi 72 eura (nautičari na unajmljenim plovnim objektima 139 eura, a na vlastitim plovnim objektima 55 eura). Prosječna dnevna potrošnja ostalih turista je 49 eura, što znači da je potrošnja nautičara 47% veća od potrošnje ostalih turista (podaci iz 2007. godine).

2.5. Plovni objekti za iznajmljivanje

Prema podacima Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, prikupljenim temeljem propisane obveze evidencije svih pravnih i fizičkih osoba koje se bave djelatnošću iznajmljivanja plovnih objekata, u 2007. godini bilo je ukupno 928 tvrtki (trgovačkih društava i obrta) registriranih za obavljanje ove djelatnosti s ukupno 3.463 plovnih objekata za iznajmljivanje. Prosječno je po tvrtki bilo 3,73 plovnih objekata.

Od ukupno 928 tvrtki samo njih 78 ili 8,4% imalo je više od 10 plovnih objekata (51 tvrtka imala je 10 do 25 plovnih objekata, a 27 tvrtki više od 25 plovnih objekata, od kojih su samo 2 imale više od 100 plovnih objekata).

Dakle, najviše je bilo tvrtki sa samo jednim plovnim objektom, kojima iznajmljivanje plovnih objekata, u pravilu, nije osnovna djelatnost. Neke od njih obavljaju sve poslove iznajmljivanja, neke dio poslova prepuštaju tvrtkama kojima je to osnovna djelatnost, a neke sve poslove prepuštaju drugim tvrtkama ugovaranjem zakupa.

Od ukupno 3.056 plovnih objekata bila je samo 241 motorna jahta od čega je najveći broj duljine do 20 metara, a samo jedna je dulja od 30 metara. Dakle, ponuda većih motornih jahti nije dovoljno razvijena, a ponude luksuznih velikih jahti nema.

Usluge najma plovnih objekata koristilo je ukupno 309.245 nautičara, od toga 88,15% stranih i 11,85% domaćih. Ukupan broj izmjena posade bio je 53.710.

Ukupan procijenjeni prihod tvrtki koje pružaju uslugu iznajmljivanja plovnih objekata u 2007. godini, prema anketi koju je proveo Državni zavod za statistiku, a koja nije obuhvatila sve tvrtke, bio je 348.203.000 kuna, od čega su 24.604.000 kuna prihodi od posredovanja.

2.6. Plovni objekti za kružna putovanja

Prema podacima iz upisnika brodova koje vode lučke kapetanije upisano je oko 250 brodova koji su namijenjeni turizmu u svrhu jednodnevnih izleta ili višednevnih krstarenja.

Procjenjuje se da ukupna flota ima preko 2.000 ležajeva i može prevesti preko 5.000 izletnika jednim ukrcajem.

U cilju poticanja razvoja djelatnosti izletničkih i kružnih putovanja Republika Hrvatska od 2007. godine provodi Program dodjele državnih potpora za razliku u cijeni pogonskog goriva brodarima u nacionalnoj plovidbi za što je iz Državnog proračuna utrošeno 6 milijuna kuna. Isto tako, od 2005. godine provodi se i Program potpore za gradnju trupa i

rekonstrukciju broda kojim je kroz trogodišnje razdoblje obuhvaćeno 37 brodova i utrošeno 7 milijuna kuna. Navedene potpore imaju za cilj poboljšanje sigurnosti plovidbe, razvoj malog poduzetništva na obali i otocima te razvoj turizma.

Plovni objekti za kružna putovanja nisu konkurencija nautičkom turizmu već zapravo predstavljaju nadopunu nautičke turističke ponude, a uz to čine tradicijsku djelatnost ovih prostora.

2.7. Proizvodnja, održavanje i popravak plovnih objekata

Djelatnost proizvodnje plovnih objekata i opreme za nautički turizam, u brodogradilištima na obali i proizvodnim pogonima na kontinentu, u uskoj su međuovisnosti s nautičkim turizmom. Nautički turizam je tržište za ovu proizvodnu djelatnost, a ona doprinosi njegovom razvoju.

Održavanje i popravak plovnih objekata u lukama nautičkog turizma i brodogradilištima su dopunske usluge (djelatnosti) u ponudi nautičkog turizma.

Poseban značaj imaju brodogradilišta na obali (tzv. mala brodogradnja) s djelatnostima proizvodnje, popravka i održavanja plovnih objekata. Većina njih ima dugu tradiciju, te iskusne i stručne kadrove. Radi zajedničkog nastupa na tržištu, u rujnu 2007. uz podršku Vlade RH osnovan je klaster male brodogradnje koji okuplja 21 tvrtku (13 proizvođača plovnih objekata sa četrdesetak plovnih objekata raznih tipova i veličina, sedam proizvođača opreme i jedna projektantska kuća) s više od 850 zaposlenih. Osnivanjem ovog klastera promiče se politika Vlade pozicioniranja male brodogradnje na inozemnom tržištu.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u zemlji je registrirano 74 trgovačka društva za proizvodnju malih brodica sa sjedištem u mjestima duž obale i na otocima, ali i u kontinentalnim područjima.

Prema istraživanju HGK u 2006. godini proizvedeno je ukupno 1.030 plovnih objekata i to: 520 brodica do 7,5 m, 350 brodica preko 7,5 m, 150 gumenjaka, 10 ostalih plovnih objekata za šport i razonodu. Iste godine ostvaren je ukupni prihod od 479.480.000 kn, a broj zaposlenih djelatnika je bio 1.534.

Posljednjih godina proizvodnja plovnih objekata ima stalan i stabilan rast prihoda, proizvedenih plovnih objekata, broja djelatnika, te posebno kvalitete proizvodnje. Štoviše, vodeće tvrtke imaju suvremene pogone, usvajaju nove tehnologije i dizajn, a na međunarodnim sajmovima nautike počinju dobivati priznanja koja ih svrstavaju uz bok poznatih proizvođača. Proizvođači plovnih objekata uz svoju djelatnost vežu veliki broj kooperanata proizvođača opreme.

Može se reći da ovom dijelu gospodarstva postupno raste konkurentnost i tržišni udio. Međutim, domaći proizvođači se moraju nositi s jakom međunarodnom konkurencijom svjetski poznatih proizvođača što najbolje govore podaci o odnosu uvoza i izvoza plovnih objekata.

U 2006. godini, prema podacima DZS i obradi HGK, odnos uvoza i izvoza znatno je veći u korist uvoza i to: jedrilice uvoz 654, a izvoz 90, te motorne jahte uvoz 594, a izvoz 110. Treba istaknuti činjenicu da se odnos uvoza i izvoza svake godine smanjuje, što potvrđuje razvoj djelatnosti proizvodnje plovnih objekata.

Ukupna vrijednost uvezenih brodica u 2005. godini je bila 212,3 milijuna USD (1,099 milijardi kn). Većina njih se koristi u najmu. Ovi podaci govore da domaći proizvođači imaju značajne mogućnosti proizvodnje i prodaje plovnih objekata na tržištu nautičkog turizma.

Potencijal nautičkog tržišta za domaće proizvođače je razmjerno velik, a njihova konkurentnost na domaćem i inozemnom tržištu se može znatno povećati rješavanjem razvojnih prepreka.

2.8. Gospodarski učinci

Gospodarski učinci nautičkog turizma definiraju se na osnovu procijenjenog prihoda od ukupnog turizma, koji je, u 2007. godini iznosio 7 milijardi EUR. Nautički turizam u ukupnom prihodu od turizma, prema procjenama, sudjeluje sa 10% što znači da je u 2007. godini s ostvarenih ukupno 811.000 dolazaka nautičara od nautičkog turizma uprihođeno oko 700 milijuna EUR.

Procjenu prihoda nautičkog turizma čine:

- Prihodi od plovnih objekata na stalnom godišnjem vezu u lukama nautičkog turizma
- Prihodi od tranzitnih vezova
- Prihodi od sezonskih vezova
- Prihodi od nautičkih vezova u dijelu luka otvorenih za javni promet
- Prihodi održavanja i popravaka brodica i motora u lukama nautičkog turizma i drugim servisima
- Prihodi ostvareni iznajmljivanjem plovnih objekata
- Prihodi brodova za kružna putovanja
- Prihodi od raznih naknada (registracija plovnih objekata/naknada za upis, izdavanje vinjeta za strane jahte i brodice, boravišna pristojba,...)
- Prihodi od koncesija na pomorskom dobru
- Prihodi od prodaje pogonskog goriva

Svakako treba uzeti u obzir i gospodarske učinke koje nautički turizam ima na ugostiteljstvo i ostale uslužne djelatnosti.

Ukupno procijenjeni prihodi od oko 700 milijuna eura koji se u okviru nautičkog turizma ostvaruju nedvosmisleno pokazuju, s jedne strane da je nautički turizam u okviru cjelovitog sagledavanja hrvatskog turizma i njegovih učinaka u velikoj mjeri podcijenjen, a s druge strane ukazuju na složenost njegova obuhvata u svim njegovim pojavnim oblicima i učincima.

3. IDENTIFIKACIJA PROBLEMA

3.1. Razvojni prijedori - nautički turizam i okoliš

Najveća prijetnja dugoročnom razvoju nautičkog turizma je nekontrolirano korištenje prirodno oblikovanog prostora i prirodnih dobara. Stoga je odgovorno gospodarenje prirodnim prostorom i dobrima, odnosno zaštita prirode i okoliša u svrhu njihova očuvanja, sadržano u načelu održivog razvoja, imperativ za kreatore gospodarskog razvoja i planiranja korištenja prostora na svim razinama.

Turizam u cjelini, kao i njegov nautički dio, ima veliki značaj u razvoju nacionalnog gospodarstva, ne samo zbog izravnih gospodarskih učinaka, nego i činjenice da turistička potrošnja značajno doprinosi povećanju razmjerno malog nacionalnog tržišta omogućavanjem tzv. „nevidljivog izvoza“. Uza sve pozitivne gospodarske učinke turizam ima i one negativne. Negativan utjecaj turizma se odgleda, prije svega, u korištenju prirodnog prostora za izgradnju kapaciteta te kratkoj sezonskoj koncentraciji velikog broja turista na određenom prostoru.

Negativni utjecaj turizma na prostor i okoliš može se svesti na najmanju moguću mjeru samo upravljanjem njegovim razvojem, što podrazumijeva planiranje racionalnog i kontroliranog, odnosno ograničenog i usmjeravanog korištenja prostora za izgradnju kapaciteta i primjenu svih mjera zaštite okoliša.

Provedbenim propisima luke nautičkog turizma obvezuju se na implementaciju sustava prihvatnih uređaja radi sakupljanja otpadnih tvari s plovnih objekata (fekalije, ulja, komunalni otpad,...), a čime se, uz poštivanje svjetskih ekoloških standarda, učinkovito doprinosi očuvanju okoliša.

Nautičari posjećuju Hrvatsku zbog atraktivnosti njene obale, brojnih otoka i očuvanih neurbaniziranih zaljeva i uvala. Potrebno je da Hrvatska očuva sve prirodne ljepote koje su motivi dolaska nautičara uz uspostavu kvalitete usluga prihvata plovnih objekata, prije svega u lukama nautičkog turizma.

3.2. Osnovni pravci razvoja nautičkog turizma u prostoru

Nautički turizam, u smislu korištenja prostora, razvijati će se u dva osnovna pravca. Prioritet je zaštita iznimno vrijednih područja (nenaseljenih, neurbaniziranih obala, otoka, otočića, zaljeva i uvala), koja su motiv dolaska domaćih i stranih nautičara, te planiranje izgradnje novih luka nautičkog turizma najviših standarda zaštite okoliša na manje vrijednim područjima.

Prilikom planiranja izgradnje luka nautičkog turizma potrebno je valorizirati i primijeniti više kriterija, a svakako jedan od najvažnijih je kriterij odabira lokacije. Prvenstveno, područja planiranja izgradnje luka nautičkog turizma trebaju biti devastirana područja i to posebno ona koja imaju program sanacije (kamenolomi, napuštene vojne luke i industrijska postrojenja, ...).

Nadalje, kriteriji planiranja izgradnje luka nautičkog turizma su:

- geografske i demografske karakteristike lokacije
- povezanost na prometnu mrežu (blizina cestovnih čvorišta i zračnih luka)
- gustoća pomorskog prometa
- dostupnost infrastrukture
- izbjegavanje gradnje u prirodnim zaštićenim uvalama
- dimenzioniranje luka u odnosu na neposredno zaleđe

Primjenom kriterija, kojima se usmjerava izgradnja, može se značajno doprinijeti racionalnom i kontroliranom korištenju prirodnog prostora.

Isto tako, potrebno je voditi računa o razvoju postojećih luka nautičkog turizma uvažavajući kapacitet prostora i ograničenja zbog narušavanja ekološke ravnoteže i negativnog utjecaja na biološku raznolikost.

Ograničavajući kriterij za planiranje izgradnje ili proširenje luka nautičkog turizma su zaštićena područja i područja ekološke mreže na obali, otocima i moru kojih sveukupno ima 623. Navedena područja ne isključuju mogućnost izgradnje ili dogradnje prihvatnih kapaciteta, ali uz posebne i strogo kontrolirane uvjete i mjere zaštite.

3.3. Prijetnje okolišu, biološkoj raznolikosti i zaštićenim prirodnim i kulturnim vrijednostima

Jadran je plitko more koje se, u odnosu na ostatak Sredozemlja, ističe po razmjerno većem broju biljnih i životinjskih vrsta, te najviše endema.

Najveće prijetnje ugroženim i zaštićenim vrstama dolaze od uništavanja staništa, unosa invazivnih vrsta, balastnih voda i dr.

Do uništavanja staništa dolazi najviše izgradnjom naselja, luka, te turističkom aktivnošću.

Invazivne strane vrste drugi su razlog ugroženosti biološke raznolikosti, koje mogu negativno utjecati i na život i zdravlje ljudi, te nanijeti ozbiljne štete gospodarstvu.

U hrvatskom dijelu Jadrana pojavile su se dvije invazivne zelene alge *Caulerpa taxifolia* i *Caulerpa racemosa*, koje predstavljaju najveću prijetnju biološkoj raznolikosti i dugoročno mogu nanijeti štete ribarstvu i turizmu. *Caulerpa taxifolia* se širi prijenosom sidrima i mrežama. Širenje se sprječava jedino fizičkim uklanjanjem, te zabranom sidrenja i ribolova na nalazištima.

Veliku prijetnju predstavljaju i balastne vode kao glavni način prijenosa invazivnih stranih vrsta.

Zaštita posebno vrijednih i osjetljivih područja Jadrana je osnovna mjera očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti. Ona čine okosnicu sveukupne zaštite i ključne čvorove ekološke mreže koji predstavljaju utočišta i spremnike biološke raznolikosti.

Ova područja su pod različitim oblicima i razinama zaštite, a imaju ukupnu površinu manju od 1%. Pod posebnom zaštitom su i ugrožene i zaštićene životinjske vrste.

Velika prijetnja očuvanju okoliša, a posebno biološkoj raznolikosti u zaštićenim područjima, poglavito u najposjećenijim nacionalnim parkovima i parkovima prirode je eventualan nekontroliran rast broja posjeta.

Može se pretpostaviti da će u bliskoj budućnosti za najposjećenije nacionalne parkove i parkove prirode trebati utvrditi nosivi kapacitet prostora i odrediti najveći dozvoljeni broj posjetitelja.

Prihvatni kapaciteti predviđeni prostornim planovima ne znače i poželjne kapacitete obzirom na mogućnost gradnje, pritiske na prirodne vrijednosti i sam okoliš. Prilikom određivanja broja vezova i njihovog rasporeda potrebno će biti izraditi strateške procjene utjecaja na okoliš koje obuhvaćaju i ocjenu prihvatljivosti odredbi prostornih planova i planiranih zahvata za prirodu.

Pri definiranju principa dugoročnog razvoja, sa stanovišta zaštite kulturne baštine naročitu pažnju treba posvetiti očuvanju naslijeđene graditeljske baštine, zaštićenih cjelina koje uključuju prostore pripadajućih luka (uvala), a čiji su kulturni krajolici jedan od temelja konkurentnosti i kvalitete nautičke ponude. Pri konačnoj odluci o povećanju kapaciteta treba konzultirati studije zaštite kulturne baštine izrađene u okviru prostornih planova pojedinih županija.

3.4. Sustav sigurnosti plovidbe na moru i zaštita mora od onečišćenja

Svrha sustava sigurnosti plovidbe je osigurati sigurnu plovidbu i zaštitu morskog okoliša odnosno spriječiti i izbjeći nezgode i druge opasnosti koje prijete s plovnih objekata.

Sustav sigurnosti plovidbe temelji se na primjeni niza propisa i odredbi međunarodnih konvencija i ugovora koji se odnose na sigurnost plovidbe i zaštitu morskog okoliša koje je prihvatila Republika Hrvatska ili ih ima namjeru prihvatiti u skoroj budućnosti.

Iako je temeljna djelatnost sustava ponajprije usmjerena prema brodovima, mjere i postupci u jednakoj se mjeri odnose i na plovne objekte nautičkog turizma, prvenstveno jahte i brodice.

Ministarstvo nadležno za more nositelj je svih poslova iz područja sigurnosti plovidbe kao što su uspostava mjera zaštite Jadranskog mora i priobalja, provođenje inspeksijskih poslova sigurnosti plovidbe i dr.

U sustavu sigurnosti plovidbe još sudjeluju lučke kapetanije, Obalna straža, Pomorska policija, Hrvatski registar brodova, Hrvatski hidrografski institut i Plovput.

U cilju kvalitetnog organiziranja sustava sigurnosti plovidbe na moru te koordiniranja akcija traganja i spašavanja ustrojena je Nacionalna središnjica za traganje i spašavanje (MRCC) u Rijeci, sa podsredišnjicama (lučke kapetanije) i njihovim lučkim ispostavama, te svim obalnim radio postajama (Rijeka radio, Split radio i Dubrovnik radio) radi održavanja pomorske radijske službe bdijenja na međunarodno utvrđenim frekvencijama i kanalima za pogibelj, hitnost i sigurnost, a sve u skladu sa svjetskim pomorskim sustavom pogibelji i sigurnosti.

Nacionalna središnjica održava 24 satno dežurstvo na besplatnom telefonu 9155 kao i putem pomorskih radio-komunikacijskih sredstava. U 2007. godini koordinirala je 352 akcije traganja i spašavanja na moru, što je oko 28 posto više u odnosu na 2006. godinu. Nažalost, i dalje najveći broj nezgoda na moru događa se zbog nedovoljnog nautičkog iskustva, slabe opremljenosti plovnih objekata i ponašanja posade koje nije u skladu s pomorskim propisima i pravilima. Radi upozorenja i edukacije nautičara od 2006. godine tiska se informativna karta koju dobivaju zapovjednici stranih jahti i vođitelji brodice prilikom ishoda vinjete, a koja sadrži sve najvažnije međunarodne i hrvatske propise o sigurnosti plovidbe.

Uz Nacionalnu središnjicu za traganje i spašavanje na moru u obavljanje akcija traganja i spašavanja uključeno je i Ministarstvo unutarnjih poslova stavljanjem na raspolaganje određenog broja plovila u svakoj obalno-otočnoj županiji.

Funkcioniranje sustava sigurnosti plovidbe svakako predstavlja komparativnu prednost Hrvatske pri izboru destinacije za nautičare, jer iako naizgled nevidljiv, njegova učinkovitost kroz uspostavljeni sustav traganja i spašavanja na moru, jedan je od osnovnih temelja razvoja nautičkog turizma.

3.5. Odabir razvojnog scenarija i utvrđivanje primjerenog i uravnoteženog regionalnog razvoja

Na osnovu prikupljenih spoznaja, postojećeg stanja i principa održivog razvoja sagledavaju se dva razvojna scenarija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske.

Prvi **intenzivni razvojni scenarij (scenarij A)** temelji se na prostornim planovima županija koji predviđaju izgradnju novih prihvatnih kapaciteta s ukupno 33.655 vezova (25.755 u moru i 7.900 na kopnu) što je povećanje više od jedan i pol puta (158%) u odnosu na postojećih ukupno 21.020 mjesta (15.834 u moru i 5.186 na kopnu). S obzirom da u Sredozemlju postoji veća potražnja od ponude za novim stalnim vezovima i da postoji veliko zanimanje investitora za izgradnjom luka nautičkog turizma može se lako zaključiti da bi se svi planirani novi kapaciteti mogli izgraditi u roku od deset godina. U tom slučaju prosječna godišnja stopa rasta kapaciteta bila bi visokih 10%.

Drugi **umjereni razvojni scenarij (scenarij B)** temelji se na istraživanjima provedenim za potrebe Studije razvoja prijedlogu da se u slijedećem razdoblju od 10 godina poveća prihvatni kapacitet vezova za smještaj dodatnih 15.000 plovnih objekata na način da 1/3 vezova bude u lukama nautičkog turizma, 1/3 u postojećim lukama otvorenim za javni promet, te 1/3 na površinama na kopnu. Dakle, 2/3 vezova u moru i 1/3 na kopnu. Studija je do navedenog broja od 15.000 vezova došla temeljem hidrografskih istraživanja planiranih lokacija za luke, uvažavanjem preporuka iz oceanografskih istraživanja bio-raznolikosti Jadranskog mora i analize ugroženosti pojedinih lokacija s naslova sigurnosti plovidbe. Predlaže se, također, poželjan raspored novih kapaciteta po županijama, s namjerom da se izgradnjom novih kapaciteta ublaže postojeće razlike u prihvatnim mogućnostima pojedinih županija, uvažavajući njihova obilježja, te uzimajući u obzir i maksimalne kapacitete predviđene prostornim planovima pojedinih županija.

Sukladno provedenim istraživanjima i analizama, te zaključcima Studije razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske, za Republiku Hrvatsku prikladan je umjereni razvojni scenarij (scenarij B) razvoja nautičkog turizma utemeljen na utvrđenom nosivom kapacitetu prostora, umjerenom godišnjoj stopi rasta i načelu uravnoteženog regionalnog razvoja (s mogućnošću odstupanja zbog uvažavanja obilježja pojedinih županija), koje je usklađeno s razvojem prateće komunalne i druge infrastrukture i potrebama osiguranja pune zaposlenosti stanovništva. U svrhu njegove realizacije potrebno je smanjiti planirane kapacitete prihvata plovnih objekata predviđenih županijskim prostornim planovima, te izraditi strateške procjene utjecaja na okoliš.

4. VIZIJA RAZVOJA I STRATEŠKI CILJEVI

4.1. VIZIJA RAZVOJA

Hrvatski nautički turizam treba razvijati tako da bude prepoznat i cijenjen kao vodeći – prvi među najboljima u Sredozemlju

4.2. MISIJA RAZVOJA

- **po mjeri čovjeka-nautičara koji poštuje prirodu i okoliš dijeleći baštinu predaka s budućim generacijama**
- **doprinoseći razvitku nacionalnog gospodarstva**
- **na dobrobit građana omogućavajući porast zaposlenosti i rast standarda**
- **štiteći kulturnu i prirodnu baštinu i posebnosti**
- **kvalitativno i kvantitativno povećavajući razinu usluga**

4.3. STRATEŠKI CILJEVI

1. održivo korištenje i upravljanje resursima
 - a) prostor i okoliš (kapacitet, zaštićena područja - prirodna, kulturna,...)
 - b) nautička infrastruktura (luke nautičkog turizma, brodogradilišta, luke otvorene za javni promet)
 - c) usluge u nautičkom turizmu (iznajmljivanje plovnih objekata – jahti i brodica - charter, organizacija kružnih i jednodnevnih izleta, održavanje i popravak plovnih objekata u okviru luka nautičkog turizma i brodogradilišta, usluge vođenja plovnih objekata, snabdijevanje nautičara, usluge informiranja nautičara, usluge osposobljavanja i edukacije sudionika u nautičkom turizmu i druge usluge za potrebe nautičkog turizma)
2. revidiranje prostorno-planskih dokumenata za realizaciju scenarija umjerene izgradnje novih prihvatnih kapaciteta
3. povećanje prihvatnih kapaciteta sanacijom, rekonstrukcijom i revitalizacijom postojećih luka (povijesne luke u urbanim sredinama, napuštene vojne luke, proširenje luka nautičkog turizma radi prihvata velikih jahti)
4. uspostava sustava nadzora i upravljanja pomorskom plovidbom
5. opremanje i nadzor plovnih objekata i luka nautičkog turizma uređajima i opremom za zaštitu mora od onečišćenja
6. uspostava integralnog upravljanja sustavom nautičkog turizma (informatizacija s bazom podataka i registrom pomorskog dobra)
7. pojednostavljenje administrativnih procedura i usklađivanje zakonodavstva
8. povećanje proizvodnje plovnih objekata za nautički turizam u hrvatskim brodogradilištima – razvoj klastera nautičkog turizma
9. poticanje razvitka postojećih i izgradnja novih remontnih i servisnih centara
10. jačanje konkurentnosti svih subjekata nautičkog turizma
11. primjena novih tehnologija i ekoloških standarda
12. uspostava sustava kontinuiranog obrazovanja sudionika u nautičkom turizmu

5. AKCIJSKI PLAN ZA PROVEDBU STRATEGIJE

Kvalitetan, učinkovit, dugoročan i održiv razvoj nekog područja nije moguć bez osmišljenog pristupa i strateškog planiranja kojim se utvrđuju ukupni razvojni potencijali, postojeći problemi, nedostaci i smetnje, te vizija budućeg razvoja, prioriteta i ciljevi zadane teme.

S tom namjerom izrađena je ova Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske koja je, dakle, strateški dokument koji predstavlja polazište svih aktivnosti dugoročnog upravljanja održivim razvojem nautičkog turizma u svim elementima održivosti i na svim razinama donošenja razvojnih odluka.

Kako bi se omogućila učinkovita i jednoobrazna provedba Strategije neophodna je zajednička koordinacija aktivnosti svih subjekata i sudionika razvoja nautičkog turizma. Usvajanjem ovog Akcijskog plana provedbe Strategije, odnosno razradom mjera, aktivnosti, nositelja i rokova utvrditi će se provedba predloženih strateških ciljeva.

Ujedno se ovim Akcijskim planom, radi njegove kvalitetne provedbe, predlaže osnivanje posebnog koordinacijskog tijela koje bi bilo sastavljeno od predstavnika subjekata i sudionika nautičkog turizma: tijela državne uprave, Hrvatska gospodarska komora – strukovna udruženja, Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatska obrtnička komora, Savez gradova i općina Republike Hrvatske, Hrvatska turistička zajednica,... Koordinacijsko tijelo biti će zaduženo za nadzor i koordinaciju provedbe Strategije razvoja nautičkog turizma i ovog Akcijskog plana.

5.1. MJERE, AKTIVNOSTI, NOSITELJI I ROKOVI

CILJ 1. ODRŽIVO KORIŠTENJE I UPRAVLJANJE RESURSIMA

a) prostor i okoliš (kapacitet, zaštićena područja - prirodna, kulturna,...)

Mjera 1: Zaštita okoliša i prirodnih i kulturnih vrijednosti otoka i priobalja

Aktivnost: Implementacija propisa i standarda zaštite okoliša, zaštite posebnih prirodnih i kulturnih vrijednosti, biološke raznolikosti i trajna zaštita slabo naseljenih i nenaseljenih otočića

Nositelji: MZOPUG, MK, MMPI

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 2: Izrada modela koji će produžiti sezonu korištenja resursa u nautičkom turizmu

Aktivnost: Izrada prijedloga mjera koje će biti orijentirane na produženje korištenja resursa kao što su međunarodne i domaće regate, te tematska krstarenja.

Nositelji: strukovna udruženja, komore i sustav turističkih zajednica

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 3: U postupku odabira potencijalnih lokacija luka nautičkog turizma u prirodno i kulturno vrijednim lokalitetima osobito u nacionalnim parkovima i parkovima prirode primijeniti dodatne kriterije odabira lokacija temeljene na instrumentima zaštite okoliša i prirode te prostornog planiranja

Aktivnost: Sudjelovanje u postupcima donošenja prostornih planova posebice u nacionalnim parkovima i parkovima prirode

Nositelji: MMPI, MT, MZOPUG, MK

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 4: Povećanje opće razine opremljenosti komunalne i druge infrastrukture u priobalju i na otocima

Aktivnost: Opremanje svake luke komunalnom i drugom infrastrukturom i njihovo osposobljavanje za prikupljanje otpada i intervencija kod manjih zagađenja, postavljanje eko-tankova i prihvatnih uređaja za otpad s plovila.

Nositelji: MMPI, MZOPUG, MRRŠVG, JL i RS

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: 1,5 milijuna kuna godišnje

b) nautička infrastruktura (luke nautičkog turizma, brodogradilišta, luke otvorene za javni promet)

Mjera 1: Proširenje ukupnih kapaciteta luka nautičkog turizma i luka otvorenih za javni promet

Aktivnost: Provođenje proširenja ukupnih kapaciteta u odnosu na današnje stanje, a sukladno politici očuvanja prostorno-krajobrazne i kulturne vrijednosti obale i otoka uz uvažavanje nosivog kapaciteta prostora, te u funkciji socio-ekonomskog prosperiteta, stanovništva i prostora u kojem se djelatnost obavlja. Prvenstveno povećati broj vezova u lukama otvorenim za javni promet i postojećim lukama nautičkog turizma; povećanje kapaciteta postojećih luka (nautičkih i javnih) uz uvažavanje prostornih posebnosti mikrolokacije.

Nositelji: MZOPUG, MMPI, MK, APIU, JL i RS

Rok: 2009. - 2018.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 2: Planiranje izgradnje novih luka nautičkog turizma

Aktivnost: Izgradnja novih luka nautičkog turizma u već devastiranim prostorima obale i otoka, odnosno izgradnja na mjestima gdje već postoji djelomično izgrađena infrastruktura, kroz revitalizaciju tih područja

Nositelji: MMPI, MZOPUG, APIU, JL i RS

Rok: 2009. - 2018.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 3: Okolišu prikladna gradnja

Aktivnost: Usklađivanje izgradnje luka nautičkog turizma s propisima koji se odnose na gradnju

Nositelji: MZOPUG, MMPI, MINGORP

Rok: 2009. - 2018.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

c) usluge u nautičkom turizmu (iznajmljivanje plovnih objekata – jahti i brodica - charter, organizacija kružnih putovanja i jednodnevnih izleta, održavanje i popravak plovnih objekata u okviru luka nautičkog turizma i brodogradilišta, usluge vođenja plovnih objekata, snabdijevanje nautičara, usluge informiranja nautičara, usluge osposobljavanja i edukacije sudionika u nautičkom turizmu i druge usluge za potrebe nautičkog turizma)

Mjera 1: Povećanje razine usluga u nautičkom turizmu

Aktivnost: Usklađivanje svih elemenata tržišnog poslovanja gospodarskih subjekata (proizvoda, tržišta, cijena, promidžbe i odnosa s javnošću), a posebno odnosa kvalitete proizvoda i cijena

Nositelji: gospodarski subjekti

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 2: Organiziranje manifestacija koje doprinose promidžbi nautičkog turizma

Aktivnost: Regate, festivali na temu mora, sajmovi i dr.

Nositelji: sustav turističkih zajednica, strukovne udruge i sportski klubovi

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 3: Podizanje razine kvalitete usluga i sadržaja u lukama nautičkog turizma i u nautičkom dijelu luka otvorenih za javni promet, te u njihovom okruženju.

Aktivnost: Izrada dinamičkog modela usluga i sadržaja u lukama i njihovom okruženju.

Nositelji: MT u suradnji MMPI

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 4: Izrada kreativnih programa za nautičare

Aktivnost: Izrada dinamičkog modela usluga i ponude temeljenih na zahtjevima i potrebama nautičara.

Nositelji: HGK, strukovna udruženja, sustav turističkih zajednica i sportski klubovi

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

CILJ 2. REVIDIRANJE PROSTORNO-PLANSKIH DOKUMENATA ZA REALIZACIJU SCENARIJA UMJERENE IZGRADNJE NOVIH PRIHVATNIH KAPACITETA

Mjera: Donošenje odgovarajućih dokumenata prostornog uređenja za planiranu izgradnju, uvažavajući instrumente zaštite okoliša, posebice stratešku procjenu utjecaja na okoliš

Aktivnost: Stalno unapređivanje sustava prostornog planiranja koji se, prije svega, temelji na utvrđivanju nosivog kapaciteta prostora i određivanju granica rasta prihvatnih kapaciteta u određenom razdoblju, da bi se spriječila njihova prevelika i prenapla izgradnja. Prilikom određivanja broja vezova i njihovog rasporeda potrebno će biti izraditi strateške procjene utjecaja na okoliš koje obuhvaćaju i ocjenu prihvatljivosti odredbi prostornih planova i planiranih zahvata za prirodu.

Nositelj: MZOPUG, MMPI, MT, MK, JL i RS

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

CILJ 3. POVEĆANJE PRIHVATNIH KAPACITETA SANACIJOM, REKONSTRUKCIJOM I REVITALIZACIJOM POSTOJEĆIH LUKA (POVIJESNE LUKE U URBANIM SREDINAMA, NAPUŠTENE VOJNE LUKE, PROŠIRENJE LUKA NAUTIČKOG TURIZMA RADI PRIHVATA VELIKIH JAHTI)

Mjera 1: Usmjeravanje investicija nautičkog turizma u smislu proširenja postojećih luka otvorenih za javni promet radi prihvata nautičkih plovnih objekata, posebice velikih jahti

Aktivnost: Izrada programa i dokumenata prostornog uređenja prvenstveno za navedena područja prema cilju 3.

Nositelji: MZOPUG, MMPI, MK, APIU, JL i RS

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: 300.000 kn godišnje

Mjera 2: Osiguranje prepoznatljivosti lokacije kroz izgradnju, uređenje i revitalizaciju tradicionalnih lokacija na kojima domicilno stanovništvo drži svoje brodice.

Aktivnost: Promoviranje prirodne, kulturne, etnološke i povijesne raznolikosti pojedine lokacije izradom programa, te osiguranje marketinške prepoznatljivosti.

Nositelji: MT, MK, HTZ

Rok: 2009.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

CILJ 4. USPOSTAVA SUSTAVA NADZORA I UPRAVLJANJA POMORSKOM PLOVIDBOM

Mjera 1: Stalno unapređivanje svih elemenata sustava sigurnosti plovidbe na moru u svrhu stvaranja što boljih uvjeta za sigurnu plovidbu i zaštitu morskog okoliša od nezgoda i opasnosti koje prijete s brodova, jahti i brodica

Aktivnost: Inspekcijski nadzor sigurnosti plovidbe, utvrđivanje sposobnosti brodova, brodica i jahti za plovidbu, traganje i spašavanje, zaštita morskog okoliša, obrazovanje i izobrazba pomoraca

Nositelj: MMPI, MUP

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: 1,5 milijuna kuna godišnje

Mjera 2: Informatičko umrežavanje u sustav upravljanja pomorskim prometom svih subjekata i sudionika nautičkog turizma

Aktivnost: Uspostava informatičke baze i mreže sustava upravljanja pomorskim prometom

Nositelj: MMPI, MUP, Udruženje nautičkog turizma

Rok: 2011.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: 5.000.000 kn

Mjera 3: Unaprjeđivanje mjera za zaštitu i spašavanje nautičara

Aktivnost: U svakoj luci nautičkog turizma uspostavljanje punktova za informiranje o zaštiti i spašavanju te za praćenje nautičara na moru, kontroliranje educiranosti skipera i vlasnika brodica, obavljanje nadzora nad ispravnosti brodova i opreme za spašavanje, izrada edukativnih letaka i organizacija radionica radi povećanja sigurnosti plovidbe

Nositelji: MMPI, MUP

Rok: 2009.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: 500.000 kn

CILJ 5. OPREMANJE I NADZOR PLOVNIH OBJEKATA I LUKA NAUTIČKOG TURIZMA UREĐAJIMA I OPREMOM ZA ZAŠTITU MORA OD ONEČIŠĆENJA

Mjera 1: Primjena sustava upravljanja okolišem ISO 14000 i ISO 9000 – uspostavljanje nadzora nad kvalitetom (certifikati) u području nautičkog turizma.

Aktivnost: Implementiranje sustava upravljanja okolišem ISO 14000, ISO 9000, nadzor nad kvalitetom na području nautičkog turizma

Nositelji: MZOPUG, JL i RS

Rok: 2010.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 2: Donošenje propisa za ugradnju i korištenje spremnika za otpadne vode u plovilima, te za uređaje za pražnjenje spremnika u lukama, kao i nadzor tih postupaka

Aktivnost: Definiranje subjekata i načina za donošenje potrebnih propisa i njihovo provođenje.

Nositelji: MMPI, lučke uprave

Rok: 2010.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

CILJ 6. USPOSTAVA INTEGRALNOG UPRAVLJANJA SUSTAVOM NAUČKOG TURIZMA (INFORMATIZACIJA S BAZOM PODATAKA I REGISTROM POMORSKOG DOBRA)

Mjera 1: Definiranje i formiranje baze podataka potrebne za upravljanje i nadzor nad sustavom nautičkog turizma

Aktivnost: Uspostavljanje središnje baze podataka koja obuhvaća sve značajne podatke (pomorsko dobro, prostorno-ambijentalne, građevinske, prometne, infrastrukturne, sigurnosne i druga obilježja, te registar luka nautičkog turizma) sa povezivanjem svih baza podataka u sustav za planiranje razvoja luka nautičkog turizma

Nositelji: MMPI, HHI, MZOPUG - HZPR, DGU, MT, Plovput

Rok: 2010.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: 2 milijuna kuna

Mjera 2: Usklađivanje metodologija i formiranje statističko-dokumentacijske osnove za praćenje ukupnih gospodarskih učinaka sustava nautičkog turizma

Aktivnost: Definiranje baze podataka potrebne za upravljanje sustavom odnosno za donošenje temeljnih razvojnih odluka organiziranjem prikupljanja, obrade i diseminacije podataka, te usklađivanje metodologija

Nositelji: MINGORP, MMPI, MT, DZS

Rok: 2010.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 3: Uspostavljanje učinkovite informacijske komunikacije na svim razinama. Provođenje informatičke integracije sustava i razvijanje informatičke mreže preko Jadrana

Aktivnost: Predlaganje modela informatičke integracije unutar i izvan sustava, oformiti kvalitetan sustav informiranja nautičara na više jezika i učiniti ga dostupnim preko interneta

Nositelj: HHI

Rok: kraj 2009.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: 1 milijun kuna

CILJ 7. POJEDNOSTAVLJENJE ADMINISTRATIVNIH PROCEDURA I USKLAĐIVANJE ZAKONODAVSTVA

Mjera 1: Model kontrole složenih administrativnih procedura i primjerenosti zakonske regulative u nautičkom turizmu

Aktivnost: Uspostava sustava kontrole administrativnih procedura i usklađivanja zakonodavstva

Nositelj: MMPI, MUP, MF, MT

Rok: 2009.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: 5,2 milijuna kuna

Mjera 2: Primjena suvremene organizacije poslovanja, usklađene sa zahtjevima međunarodih normi u području nautičkog turizma

Aktivnost: Izrada programa koji će doprinijeti implementaciji modernih sustava organizacije poslovanja u nautičkom turizmu.

Nositelji: MT

Rok: 2009.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 3: Primjena propisa i njihova evaluacija u odnosu na carinske i druge propise vezane za boravak nautičara

Aktivnost: Ujednačavanje primjene carinskih i ostalih propisa

Nositelj: MF, MUP, MMPI

Rok: 2009.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 4: Primjena modela javno-privatnog partnerstva

Aktivnost: Uspostava tijela (Koordinacijsko tijelo) koje prati problematiku razvoja nautičkog turizma a koje će ubrzati donošenje izmjene i dopune zakona, usmjeravati upravljanje sustavom luka nautičkog turizma.

Uspostava suradnje između javnih i privatnih partnera kod planiranja, izrade, financiranja i upravljanja projektima za javne potrebe.

Nositelji: MMPI

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: 200.000 kn godišnje

CILJ 8. POVEĆANJE PROIZVODNJE PLOVNIH OBJEKATA ZA NAUTIČKI TURIZAM U HRVATSKIM BRODOGRADILIŠTIMA – RAZVOJ KLASTERA NAUTIČKOG TURIZMA

Mjera 1: Poticanje razvoja proizvodnje plovila i opreme za nautičare (na kontinentu i u brodogradilištima na obali)

Aktivnosti: Potpore za istraživačke, razvojne i inovativne projekte u svrhu razvoja novih proizvoda veće dodane vrijednosti (MINGORP i MMPI); Potpore za uvođenje novih tehnologija u svrhu podizanja produktivnosti i modernizacije proizvodnje odnosno povećanja konkurentnosti (MINGORP); Potpore za osnivanje novih proizvodnih tvrtki u djelatnosti proizvodnje plovila i opreme za nautički turizam (MINGORP); Potpore za zaštitu okoliša (sustavi za zaštitu okoliša i zbrinjavanje opasnih tvari (FZOEU); Potpora za organizaciju sajmova i marketinške aktivnosti (MINGORP i HGK); Potpore za izobrazbu, prekvalifikaciju i dokvalifikaciju zaposlenika (MZOŠ)

Nositelji: MMPI, MINGORP, MT, MZOŠ, HGK i FZOEU

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: 10 milijuna u 2009.; 10 milijuna u 2010.

Mjera 2: Programi oživljavanja tradicionalnih zanata i vještina koje izumiru, a osobito izgradnje tradicionalnih brodica (kalafati i brodograditelji).

Aktivnost: Nastavak primjene programa i izrada novih programa za poticanje malog gospodarstva, razvitak obrta, malog poduzetništva vezanog za pomorstvo (konkretno kroz potporu maloj brodogradnji i turističkim brodarima kroz poticanje i olakšavanje tržišne promocije njihovih proizvoda i opreme za nautički turizam).

Nositelji: MINGORP, MT

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: 7,5 milijuna u 2009.; 6,5 milijuna u 2010.

CILJ 9. POTICANJE RAZVITKA POSTOJEĆIH I IZGRADNJA NOVIH REMONTNIH I SERVISNIH CENTARA

Mjera 1: Izrada razvojne studije

Aktivnost: Utvrditi razvojne mogućnosti, a potom prostornim planovima

predvidjeti izgradnju centara za održavanje i popravak plovila nautičkog turizma, te plovila za kružna putovanja i izlete, ravnomjerno raspoređenih duž čitave obale

Nositelji: MINGORP, MZOPUG, MMPI, APIU, JL i RS

Rok: 2010.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 2: Program zapošljavanja lokalnog stanovništva u djelatnostima nautičkog turizma

Aktivnost: Dopuna i provedba modela za direktno zapošljavanje u ovoj djelatnosti, a indirektno u drugim djelatnostima i aktivnostima vezanim za nautički turizam

Nositelji: MINGORP, MZOŠ, JL i RS

Rok: 2009.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

CILJ 10. JAČANJE KONKURENTNOSTI SVIH SUBJEKATA NAUČKOG TURIZMA

Mjera 1: Promicanje izvrsnosti hrvatskog pomorstva

Aktivnost: Razvijanje projekata s tematikom pomorske baštine i povijesti - projekte kulture, običaja i tradicije naših pomoraca. Osmišljanje programa za očuvanje istih.

Nositelji: MK, MT, MMPI, HGK

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 2: Povećanje stupnja obrazovanja domicilnog stanovništva

Aktivnost: Uključivanje domicilnog stanovništva u specijalističke obrazovne programe; edukacija domicilnog stanovništva o pozitivnim utjecajima i prednostima razvoja nautičkog turizma na lokalnu zajednicu

Nositelji: MZOŠ, MT

Rok: 2010.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: 579.321 kn

Mjera 3: Izrada programa za oživljavanje gospodarstva na otocima i u priobalju

Aktivnost: Kroz oživljavanje zamrlih zanata i vještina, oživljavanje gospodarske djelatnosti koje bi mogle pokrenuti i druge nespomenute djelatnosti i aktivnosti. Također izraditi program za očuvanje autohtonih dimenzija i elemenata života starih zanata, tehnika i svakodnevnih prakse uobičajenog života i kulture.

Nositelji: MINGORP, MT, MMPI, JLiRS

Rok: 2010.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

CILJ 11. PRIMJENA NOVIH TEHNOLOGIJA I EKOLOŠKIH STANDARDA

Mjera 1: Implementacijom novih tehnologija i ekoloških standarda zaštititi posebne prirodne vrijednosti, biološku raznolikost i okoliš

Aktivnost: Provedba svih propisa o zaštiti posebnih prirodnih vrijednosti, biološke raznolikosti i okoliša, te Međunarodnih konvencija i ugovora kojima je pristupila RH

Nositelj: MMPI, MK, MZOPUG

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 2: Podizanje svijesti o ekološkoj kulturi poboljšanjem informiranja i sudjelovanja javnosti

Aktivnost: Organiziranje ekoloških akcija koje doprinose razvoju spoznaje/svijesti o potrebi očuvanja posebnih prirodnih vrijednosti, biološke raznolikosti i okoliša, a posebno mora i podmorja – ekološke kulture.

Nositelji: Ekološke udruge, športske udruge i klubovi, škole, turističke zajednice gradova/općina i dr.

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 3: Ustroj Eko patrola na razini lokalne samouprave

Aktivnost: Pojačavanje zaštite i održavanje svih, a posebno prirodno vrijednih lokaliteta.

Nositelji: JLS, MMPI

Rok: 2010.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Cilj 12. USPOSTAVA SUSTAVA KONTINUIRANOG OBRAZOVANJA SUDIONIKA U NAUTIČKOM TURIZMU

Mjera 1: Obrazovanje sudionika u nautičkom turizmu

Aktivnost: Donošenje i provedba planova edukacije sudionika u nautičkom turizmu i u komplementarnim djelatnostima

Nositelji: MZOŠ, MMPI, HGK, Udruženje nautičkog turizma

Rok: 2009.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 2: Poticanje razvoja programa pri edukacijskim ustanovama za potrebe nautičkog turizma

Aktivnost: Osmišljavanje i izrada edukacijskih programa

Nositelji: MZOŠ, HGK, Udruženje nautičkog turizma

Rok: 2009.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: 531.000 kn

Mjera 3: Stvaranje ozračja privlačnosti rada u nautičkom turizmu

Aktivnost: Promoviranje djelatnosti u nautičkom turizmu i komplementarnim djelatnostima

Nositelji: MMPI, MINGORP, HGK, Udruženje nautičkog turizma

Rok: kontinuirano

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

Mjera 4: Izrada programa edukacije, razvitka i usavršavanja zaposlenih u sustavu nautičkog turizma.

Aktivnost: Izvršenje analize kadrovske strukture u nautičkom turizmu, uvođenje ISO standarda u skladu s potrebnim saznanjima o poslovnim procesima današnjice.

Nositelji: MZOŠ, HGK, MMPI, MT

Rok: 2010.

Procjena potrebnih sredstava državnog proračuna: nisu potrebna

6. PROJEKCIJA RAZVOJA NAUČKOG TURIZMA I FINANCIJSKI UČINCI

Projekcija razvoja i rasta nautičkog turizma Republike Hrvatske kroz razdoblje od 10 godina temelji se na korelaciji bruto domaćeg proizvoda (BDP) i prometa nautičkog turizma, te strukturi turista koji u Hrvatsku dolaze pretežito iz zemalja Europske unije i istočnoeuropskih zemalja. Projicirana stopa rasta BDP-a za razdoblje od 2007. do 2018. godine je 5,0 % a stopa rasta prihoda od nautičkog turizma 9,8 %. Sukladno takvoj projekciji, ukupan BDP Hrvatske 2018. godine dosegnuo bi oko 500 milijardi kuna, a ukupan prihod od nautičkog turizma oko 15 milijardi kuna.

2007. godine udjel prihoda od nautičkog turizma u BDP-u Republike Hrvatske iznosio je 1,6 %, a sukladno projiciranom rastu 2018. godine bio bi 1,9 %. Na razini Europske unije procijenjeno je da se između 3 i 5 % BDP-a ostvaruje kroz nautički turizam i prateću industriju, pri čemu je udjel primorskih europskih regija u ukupnom BDP-u oko 40 %.

Navedena projekcija rasta prihoda od nautičkog turizma temelji se na analizi turističkog prometa u Hrvatskoj od 1997. do 2007. godine, odnosno na temelju analize dolazaka i noćenja turista u lukama nautičkog turizma od 2002. do 2007. godine.

Od nautičkog turizma u 2005. godini ukupno je prihodovano 368,1 milijuna kuna, ostvarenih u 84 luke nautičkog turizma. Godine 2006. ukupan prihod od nautičkog turizma dosegao je 414,2 milijuna kuna, a ostvaren je u 94 luke nautičkog turizma, što je 12,5 % više nego godinu dana prije. Ostvareni prihod od nautičkog turizma u 2007. godini je 439,2 milijun kuna, što je povećanje od 6 % u odnosu na prethodnu godinu. Indeks rasta ukupnog turističkog prihoda 2007./2005. je 112,3 uz prosječnu godišnju stopu od 5,8 %, a prihoda od nautičkog turizma 120,9 što predstavlja stopu rasta od 9,5 %. Indeks rasta 2007./2006. ukupnog turističkog prihoda je 107, a prihoda od nautičkog turizma 106. U apsolutnom iznosu, prihod od nautičkog turizma 2007. godine, a u odnosu na 2005. godinu, veći je za 71,1 milijuna kuna, a u odnosu na 2006. godinu za 25,2 milijuna kuna.

Zaključno, izgradnjom 15.000 novih vezova odnosno izgradnjom najmanje 15 potencijalnih novih vrsnih lokacija kao na primjer: Rovinj, Pula – sv. Katarina, Rijeka – Porto Baroš, Novalja, Pakoštane, Zadar, Šibenik – Mandalina, Dugi Rat, Split – Žnjan, Marina, Vis, Dubrovnik – Gruž, Slano, Orebić, Vela Luka, kroz razdoblje od 10 godina, sukladno projekciji rasta prometa u nautičkom turizmu te stopi rasta prihoda, ukupan prihod od nautičkog turizma očekuje se u iznosu od oko 15 milijardi kuna.

7. ZAKLJUČAK

Republika Hrvatska, osim nedvojbenih prirodnih i prostornih, te povijesnih i tradicijskih uvjeta za razvoj nautičkog turizma, uz primjenu komparativnih prednosti, treba razvijati sve segmente nautičkog turizma na principima održivog razvoja.

Ovakav razvoj može se postići osmišljenim upravljanjem zaštite prirode i okoliša, racionalnim gospodarenjem prirodnim prostorom, definiranjem nosivog kapaciteta hrvatskog dijela Jadrana, prilagođavanjem vezanih gospodarskih djelatnosti potrebama nautičkog turizma, prepoznavanjem važnosti nautičkog turizma za razvoj i napredak nacionalnog gospodarstva, uvažavanjem postojećeg kulturnog nasljeđa te unapređenjem odnosa sudionika u nautičkom turizmu prema nautičaru.

Nastavno na ukupno postojeći broj od 21.020 vezova u Hrvatskoj, Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske predlaže umjereni scenarij izgradnje prihvatnih kapaciteta za nautičke plovne objekte, a što znači da se u sljedećih 10 godina treba realizirati izgradnja novih 5 tisuća vezova u postojećim lukama, 5 tisuća vezova na novim lokacijama uravnoteženo raspoređenim duž hrvatske obale i otoka i 5 tisuća mjesta za smještaj plovnih objekata na kopnu. Prilikom planiranja izgradnje vezova u lukama potrebno je uvažiti trend dolaska velikih jahti koje postojeća infrastruktura nije u mogućnosti prihvatiti.

Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske je, dakle, strateški dokument koji predstavlja polazište svih aktivnosti dugoročnog upravljanja održivim razvojem nautičkog turizma u svim elementima održivosti i na svim razinama donošenja razvojnih odluka.

8. LITERATURA

- Studija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske, Hrvatski hidrografski institut, studeni 2006.
- Strategija razvoja hrvatskog turizma do 2010. godine, 2003.
- Prostorni plan Istarske županije, Službeno glasilo 2/02, 1/05, 4/04, 14/05
- Prostorni plan Primorsko-goranske županije, Službeno glasilo 14/00, 12/05
- Prostorni plan Ličko-senjske županije, Službeno glasilo 16/02, 17/02, 19/02, 3/05, 3/06
- Prostorni plan Zadarske županije, Službeno glasilo 2/01, 6/04, 2/05, 17/06
- Prostorni plan Šibensko-kninske županije, Službeno glasilo 11/02, 10/05, 3/06
- Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije, Službeno glasilo 1/03, 8/04, 5/05, 5/06, 13/07
- Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije, Službeno glasilo 6/03, 3/05, 3/06
- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, 1997.
- Nacionalna strategija i akcijski plan biološke i krajobrazne raznolikosti RH, (Narodne novine 81/99)
- Upisnik zaštićenih područja RH pri Ministarstvu kulture (tijelo nadležno za zaštitu prirode) – www.min-kulture.hr
- Ekološka mreža RH, Ministarstvo kulture i Državni zavod za zaštitu prirode, www.cro-nen.hr
- Zakonski propisi iz resora pomorstva i turizma